

Wiktor Hahn

Przyczynki do twórczości Jana Nepomucena Kamińskiego. II

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce
literatury polskiej 10/1/4, 488-489

1911

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

panowała niepodzielnie i nawet wywarła wpływ na obce języki. Tak np. w języku niemieckim powstał pod jej wpływem nowy rzeczownik „Romantismus“, co prawda mało używany i raczej już zastępowany przez formę „Romanticismus“, odpowiadającą angielskiej „romanticism“. Przedewszystkiem jednak forma francuska przyjęła się w języku polskim — jako rzeczownik „romantyzm“, który też z biegiem czasu wyparł niemal zupełnie dawniejszą formę romantyczność.

Lwów.

Dr Al. Łucki.

Przyczynki do twórczości Jana Nepomucena Kamińskiego.

II. 1).

W dalszym ciągu podaję jeszcze następujące uzupełnienia:

74] Kochany braciszek, komedia oryginalna, nie jest utworem Jana Nepomucena Kamińskiego; wyszła ta rzecz pod nazwiskiem *Juliusza Aleksandra* Kamińskiego (1805—1860), p. t.: K. b., pierwotna fraszka ze śpiewkami w 1 a. Lwów 1834; przedrukowane nadto w Pismach jego, Tom I Lwów 1834. Estreicher II 341 zachował ciekawą notatkę: „tę komedię podarował Kamińskiemu Konstanty Słotwiński, jej autor właściwy“.

143] Staroświeczczyzna i postęp czasu jest przeróbką niemieckiej komedii: Grillenfänger aus Vormeinung oder Alte und neue Zeit (nieznanego bliżej autora), jak o tem świadczy dopisek w karcie pierwszej rękopisu BH 99.

147] Skalmierzanki czyli Kwiat prawdy (czyli Koniki zwierzyńskie) napisane w 1828 r. według notatki BH 703.

153] Twardowski tegoczesny czyli Dyabeł na Krzemionkach (BH 777) jest zupełnie odmienną co do treści komedią, nie mającą wspólnego z utworem Kamińskiego: Twardowskim na Krzemionkach.

W sztuce tej majątny obywatel Dobrosław pragnie wydać córkę swą Zuzannę za literata Piórnickiego, — mimo tego, że kocha ona Erasta. Erast wraz ze służącym swym Urwiszem, przebrawszy się za Twardowskiego i dyabła, przestraczem zmuszają Dobrosława do oddania ręki Zuzanny Erastowi. Od owego to epizodu, uwzględnionego w sztuce tylko w drugim akcie, ma komedia tytuł. Autor jej nieznanym — o autorstwie Kamińskiego trudno myśleć — powstała prawdopodobnie w latach 1827 i nn.; w jednym miejscu komedii mowa o wieku XIX.

1) Por. Pam. Lit. X, s. 276 nn.

171] Trzecią część Krakowiaków napisał w r. 1872 Aleksander Ładnowski: Skarby i upiory, opera ludowa w 3 a., uwieńczona drugą nagrodą konkursową w konkursie krakowskim w r. 1872. Utworu tego nie ogłoszono drukiem; zdania recenzentów o jej wartości są sprzeczne.

179] Jan Grudczyński, starosta rawski, należy usunąć ze spisu dzieł Kamińskiego, jest to bowiem sztuka Ludwika Dmuszewskiego; przypisał ją mylnie Kamińskiemu S. Schnür-Pepłowski.

Wobec tych uzupełnień, za oryginalne utwory Kamińskiego można uważać tylko Braci Strawińskich (15), Twardowskiego na Krzemionkach (153, z pewnemi jednak zastrzeżeniami co do fabuły miłości Złotomira i Lubwidy), i Zabobon (171). Dolina czarów, (28) jest niewątpliwie przeróbką jakiegoś utworu obcego, na razie jednak oryginału nie mogę wskazać.

Zestawiam jeszcze kilka wydań, nie uwzględnionych poprzednio:

Skalmierzanki: w wydawnictwie Naród sobie t. 101. Nakładem księg. A. Cybulskiego. Poznań 1905. 2 wydanie (roku pierwszego wyznania nie znam). 8-o, s. 166 tekstu i 113 nut.

Zabobon: Warszawa 1859, Tarnów 1881, Lwów Bibl. Mrówki 1881, Poznań 1886, Złoczów Bibl. powszechna nr. 542—5).

Wilhelm Tell: Biblioteka Mrówki. 1880, Biblioteką Uniwersytetów ludowych t. 157. Warszawa 1911.

Wallenstein i Wilhelm Tell są przedrukowane w Dziełach poetycznych Schillera, pod redakcją A. Zippera (w wydaniu lwowskim 1885, stanisławowskim 1906).

Lwów.

Dr Wiktor Hahn.
